

Abstrakt

Psoriáza je chronické zánětlivé kožní onemocnění, jehož prevalence se v Evropě pohybuje mezi 1,5-4,7 %. Podle posledních poznatků se psoriáza manifestuje nejen typickými kožními projevy, ale také mnoha dalšími nemocemi, které výrazně zhoršují kvalitu života psoriaticků. Mezi tyto choroby patří zánětlivé gastrointestinální choroby: Crohnova nemoc, ulcerózní kolitida a celiakie.

*V zahraničí byla provedena řada studií, které dokazují, že prevalence zánětlivých střevních nemocí je u psoriaticků výrazně vyšší než v běžné populaci. Podobné studie nebyly v ČR dosud provedeny, proto jsme iniciovali tuto studii. Na základě poznatků ze zahraničních studií předpokládáme přítomnost specifických markerů celiakie, Crohnovy nemoci a ulcerózní kolitidy u pacientů s psoriázou. Pro studii ověřující tuto asociaci jsme zvolili design případů a kontrol. Do skupiny případů jsme zařazovali pacienty s chronicky stacionární formou psoriázy a do kontrolní skupiny pacienty s jinými dermatózami. Do studie nebyli zařazeni pacienti a kontroly trpící autoimunitními a chronickými onemocněními z důvodu minimalizace confounding. Výběr kontrolní skupiny respektoval distribuci věku a pohlaví pacientů zařazených do skupiny případů. Kontroly byly vybírány pomocí frekvenčního párování v poměru 1:2. U všech subjektů bylo provedeno sérologické vyšetření protilátek ASCA (proti *Saccharomyces cerevisiae*, typické pro Crohnovu chorobu) a p-ANCA (perinukleární protilátky proti komponentě cytoplazmy neutrofilních granulocytů, vyskytující se při ulcerózní kolitidě). Dále jsme se zaměřili na průkaz sérových protilátek proti endomyziu (EMA), proti tkáňové transglutamináze (tTG), gliadinu (AGA) a retikulínu (ARA), které se vyskytují u pacientů s celiakií. U každého subjektu jsme vyšetřovali také nespecifické ukazatele střevních zánětlivých nemocí jako je CRP, hladina leukocytů, trombocytů, erytrocytů, hemoglobinu, celkové bílkoviny a železa. Statistická významnost rozdílů sledovaných parametrů mezi skupinou případů a kontrol byla testována pomocí Chí-kvadrátu nebo pomocí Mann-Whitney U testu. Dále jsme používali binární logistickou regresi k testování asociace mezi psoriázou a markery gastrointestinálních chorob. Z výsledků studie jsou patrné rozdíly mezi skupinou případů a kontrol v několika sledovaných parametrech, v případě ARA, tTG IgA, ASCA, p-ANCA, hladiny leukocytů, hemoglobinu, celkové bílkoviny a CRP dosahují rozdíly hladiny statistické významnosti. Z modelu binární logistické regrese vyplývá, že u pacientů s psoriázou se ASCA a p-ANCA vyskytují 4,5 krát častěji než u kontrolních subjektů a AGA IgG 1,9 krát častěji. Výsledky studie prokázali, že u pacientů s psoriázou je prevalence markerů celiakie a idiopatických střevních nemocí signifikantně vyšší než v kontrolní skupině. Detekcí těchto markerů je možné odhalit subklinická stadia střevních chorob, včas zahájit účinnou prevenci v podobě dietních opatření a tím zabránit manifestaci střevních chorob a rozvoji komplikací.*